HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נזקקין עליה. כלומר חשבינן לה לטמא לומה כחילו ים בה דעת ליטמא. לשון אחר נזקקין ב"ד מה תהא עליו (ה) וזו עיקר נזקקין עליה בעלים יהו נזקקין בעל כרחן בשבילה ב"ד מה תהא עלה: **אפילו הוא כלי מוגה על גבי קרקע.** כלומר חע"ג דכלי טהור זה שנולד בו הספק אין בו דעת ליטמא ובו לא היה אדם עוסק שיהא מוליכו ומביאו בידו אבל אדם עוסק בטומאה שהיה נוגע ברץ בידו ספק נגע בכלי ספק לא נגע אם רמ"י הוא ספיקו טמא:

הני כשר דאיפכשר כמאי. ס"ע מני שעה מקרע אשר יגע בכל טומאה (ו) במאי מיתכשר ואיכא למימר בשר דקרע פשיטא דאיכא הכשר טומאה דבשר של שלמים נאכל בכל העיר ולכל אדם ואם מדיחין אותו ומבטלין אותו ואיכא הכשר טומאה אבל בשאר בשרים אין מבטלין אותו מכשיר: **אלא דאיפכשר בחיבת הקודש.** חיבת הקודש מכשרתה לגוף לידי טומאה דקיימא לן בפרק שני דשחיטת חולין [ט:] חיבת הקודש משווה לה לוכל לקבולי טומאה: **למימרי ביה רישון ושני.** שיהא הוא מטמא אחרים דקתני הכשר טמא ולא קתני הכשר פסול: **נמי.** בתמיה. ס"ל מיפשוט מדקתני טמא ממעט מטמא אחרים משום הכשר חיבת הקודש מיפשוט דשני ריש לקיש בשחיטת חולין [שם.]: **לריך של מנחות.** יבא של מנחות מקום שלא נגע נאם שמן: **לריך.** לשון יבא ודומה לו גבי שופר (ר"ה ד' כ:) היה קולו דק או עבה או לריך: **נקט פרה של זאבי לאוקמי.** שעור והכשר לבעלים ומתעסק ליפות העור והכשר ומעבירה בנהר סמוך לשחיטתה ומשקין לומה כדי שתהא נוחה להפשיט כדאמרינן בפסחים (ס"ע): **ועדיין משקה טופח עליה.** ומי לא אפשר שלא יפול מן המשקה על הכשר כל שהוא בשעת הפשט: **ונהדר פרש.** דקא סלקא דעתך תורת משקה עליו שהרי בשעה זו המשקה לומה: **נפרש עצה.** דלמו משקה הוא: **ארץ מטמא את המשקין.** מקל וחומר מכלי כדלעיל [יח:] ומשקין שבאו מחמת ארץ מטמאין כלי כדיליף [שם] מבכל כלי יטמא [ו] וקא סבר יטמא הכלי מן המשקה כדהוה דריש לה ר' יהודה [יח:] מיקמי דהדר ביה ודריש ביה נמי להאי יטמא יטמא ויליף מיניה לחזר כלי זה ומטמא את האוכלין כדאשכחן בהו דכלים מטמאין [ב] מכל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל [ג] משמע שנטמא האוכל מאויר כלי חרס ואוכלין את המשקין מחמת כלי דקאמר קרא דמטמא משקה למו בכלי הבא מחמת משקה קאי אלא בבא מחמת ארץ ומנא תני למדנו שלא טומאות נארץ דמשמע לטומאה הולכת מזה לזה ומזה לזה ומהכא הוה מצינו למיפרכיה מילתיה אלא לאקשי ליה קושיא מאחריתי מפורשת מפי דקתני שלא נקע מחציב מרגע והיא היא: **ואוכלין מטמאין את המשקין.** דדריש יטמא דגבי אוכלין יטמא לטמא אוכלין המשקין כדדריש ליה ר"ע [יח.]. והוא הדין דמלי למיתני וכלי מטמא את המשקין ומשקין מטמאין אוכלין כיון דתיש ליה יטמא יטמא אלא מדא מייתיה לה מלי למיתני דיימא כלי מטמא את האוכלין ואוכלין את המשקין ומשקין שבאו מן האוכלין מטמאין את האוכלין דהא אקרא פשיטא דהוה ליה שלישי עושה רביעי דוכל משקה שאר יטמא [ד] מאוכל דכלי חרס קאי שקיבל המשקה הזה טומאה מן הכלי וכי דרשת יטמא יטמא אלמי שני עושה שלישי משכחת מיניה אבל שלישי עושה רביעי לא ילפת מיניה: **הני מרגעה טויו.** שלישי עושה רביעי לא משכחת ליה בקרא דכי כתיב וכל אוכל הבא מחמת כלי מטמא משקה למו בכלי הבא מחמת משקה כתיב הבא מחמת ארץ ומנא גופיה חציב מרגע ומני שלא: **גוו משקין דריסה.** חמוך משקין הראשונים ואימא ארץ מטמא את הכלי והכלי את האוכל ואוכל את המשקה וכן הן סדורין בתקרא ור' עקיבא הוא דדריש יטמא יטמא ושני עושה שלישי. והוא הדין דמלי למיתני נמי ארץ כלי וכלי משקה ומשקה אוכל וחדא מיניהו נקט כדפרשינן דתרוויהו לא מצי למתני והא לאתא לאשמעינן דשני עושה שלישי במולין: **תדרכה גוו משקין דסיפא.** ואימא ארץ משקה ומשקה כלי מבכל כלי יטמא כדהוה דריש ליה ר' יהודה וכלי אוכל דרוש ביה להאי יטמא יטמא ומשקין דסיפא לא מיתני משום דרבויי לה כתיב ואע"ג דאוכל ודאי מטמא משקה הבא לא מתנייה דהאי אוכל דהכא שלישי הוא: **אמר ליה לא תשכחן תנא כו'.** ומי הכי מדרוש כמאן תוקמית: **ושימניך.** שלא תטעה בסדרן: **גוייפא.** סדר מטילי שבר שעורין תחלה נותנין כלי וחמ"כ אוכל וחמ"כ משקה: **ארץ שנמלח בתנור.** ולא נגע בפת שבתוכו שני לטומאה ואינם מטמאים אוכלין לרבנן מפני שהתנור תחלה התנור קיבל טומאה מן הארץ והפת מן התנור: **וליחזייה להאי תנור כמאן דמלי טומאה.** כיון דקיימא לן אויר כלי חרס מטמא מן הארץ לף על פי שלא נגע למעלה כמאן דמלי טומאה הוא דהא לא נגע בו ומטמא ותיחוי נמי פת כאלו נוגעת בארץ: **יכול יהו כל הכלים.** אם כלי שקף נתון בתוך כלי חרס וארץ אוויר החיצון יכול יהא כלי עץ או כלי מתכת שבתוכו טמא משום לכתיב כל אשר בתוכו יטמא: ת"ל

לא דיין שהן דבן **אלא** שאין מבשירין. לף נעי לשנויי תרגומא מדם דלעיל (ח) תירץ כן מחמת דוחק וזה שאין מבשירין משום דס"ל דמלומים לף מבשירין [א] דדריש יטמא דכתי' גבי משקין יטמא ממא ולא הכשר וליכא לאף אחד מהכא [ב] וס"ל לאוקמי טפי בממוברין מנטלוזין [ג]: **אלא** דאיתכשר בחיבת הקודש. ות"ת מי חיבת הקודש מהניא למימני ביה לשאון ושני מאי נפקא מינה להאי משקין בית מטבחיא [ד] ואוי"ר ואוי"ר לחיטרין לכמה דבריס שמניתין בעזרה לאף שייך בהו חיבת הקודש כגון ביכורים או מולין שאוכלין בעזרה כדי לאכול ממנה ואזמה על השופע כדאיתא בהקומץ רבה (מנחות כח:): **ובשעת** שחיטה עדיין משקה טופח עליה. פירש הקונטרס לאי לפשר שלא יפול מן העור על הבשר ואין נראה לחס כן הוי ליה תלוסין ותלוסין לא מבשירין כיון דדריס שמואל יטמא ממא ליכא שלא אד קלא בהכשר והחוח מוקי לה בממוברים ולהכי נקט והעבירה בנהר משום דבעי הכשר מן הנהר שהוא ממוכר ואומר ר"י דעל ידי העור הוכשר הבשר דבחעור והרועט (מולין קיח:) פליגי אי ים יד להכשיר אבל לכולי עלמא ים שומר להכשיר וכבל העור שלא נאו מים בעודם ממוברים [ה]: מי נשאלין עליה אפילו בכלי המונח על גבי קרקע כדבר שיש בו דעת לישאל והבשר טמא האי בשר דאיתכשר במאי אי נימא דאיתכשר בדם והא [ו]א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שנאמר [ז]לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר ושאינו נשפך כמים אינו מכשיר ואלא דאיתכשר במשקי בית מטבחיא והא א"ר יוסי בר' חנינא [ח]משקי בית מטבחיא לא דיין שהן דבן אלא שאין מכשירין ואלא דאיתכשר בחיבת הקודש אימור דמהניא ליה חיבת הקודש לאיפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני נמי תיפשוט [ט]דבעי ריש לקיש צריד של מנחות [י]מונין בו ראשון ושני או לא [יא]אמר רב יהודה אמר שמואל [יב]כגון שהיתה פרה של זבחי שלמים והעבירה בנהר ושחטה ועדיין משקה טופח עליה נמצאת בפרש הכל טהור וניהדר פרש וניטמייה לבשר אמר רב אדא בר אהבה בפרש עבה רב אשי אמר [יג]אפי' תימא בפרש רכה [יד]משום דהוי משקה סרוח תני תנא קמיה דרב ששת שרץ מטמא את המשקין ומשקין מטמאין את הכלי וכלי מטמא את האוכלין והאוכלין מטמאין את המשקין ולמדנו שלש טומאות בשרץ הני ארבעה הן גוז משקין דרישא אדרבה גוז משקין דסיפא לא אשכחן תנא דאמר משקין מטמאין כלי אלא רבי יהודה והדר ביה וסימניך נזייתא [טו]תנן התם [טז]שרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שניה מפני שהתנור תחלה אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא וניחזי להאי תנור כמאן דמלי טומאה דמי ותיהוי האי פת ראשונה אמר ליה לא סלקא דעתך [יז]דתניא יכול יהו כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס ת"ל

מסורת הש"ס

ה) לעיל טו. [ומ"ש],
ו) [לעיל טו. תוליו לו:],
ז) [ויקרא יז], ח) [לף מ.],
ט) [ויקרא יח], י) [לעיל יח.],
יא) שבת קלג: כליס פרק ח
(משנה ה), יב) שבת קלג:,
יג) [ויקרא יז], יד) [לף מ.],
טו) [ויקרא יח], יו) [שם],
יז) [שם], יח) [לף טו.],
יט) [ועי"ע תוס' תוליו לף לו.
ד"ה כי].

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה נזקלין וכו' מה תהא עליה וכו': (ו) ד"ה ארץ וכו' מטמאין אותן מכל מבר בתוכו:

מוסף רש"י

שאינו מכשיר. אם נפל על הזרעים (חולין לג.). **דם שנשפך כמים.** דס תוליו אינו תסין לקבלו בכלי, מכשיר. לתיתקק לאים, אבל דס קדושה מתקבל בכלי ומיכך ממנו למזבח ואינו נשפך לחיבוד כמים, אינו מכשיר. ללא תיתקק לאים (לעיל טז.). **לא דיין שהן דבן.** אינו מטמא (חולין לה:). **צריד של מנחות.** קורטי קמח הנבוד בחמחה ואין אחן נכנס לתוכו (חולין לה.) קלא מן הסולא שלא נגע בחמן ולא הוכשר ונגע בו ארץ (מנחות קב:). **שהתנור תחלה.** שנטמא מן התחור, דכתיב (ויקרא יא) כל אוכל, והוא אחד ומטמא אוכלין שבאוכו מן הסחור (שבת קלה:). **כמאן דמלי טומאה דמי.** כשבא השרץ בתוכו, הפת בלא נגיעה בטמא טומאת הוא ולכך כמאן דמלי טומאה הוא ותהוי פת ראשונה (שם). **לא סלקא דעתך.** למיהוי כמאן דמלי טומאה (שם). **יכול יהו כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס.** שאם היה כלי אחד באוכו שנטמא מחמת השרץ ומחמת השרץ שבאוכו נטמא כלי חרס, אף כלי חרס שבאוכו מטמא את האוכלין שבתוכו (שם).

מוסף תוספות

א. מדאורייתא. תוס' שנץ. ב. ההוא דמכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא. תוס' שנץ. ג. וכיון דמדאורייתא תלושין לא מכשרי במשקה בית מטבחייא לא גזרו רבנן. רבינו יהוד. ד. אבל אי אין מונין בו ראשון ושני אז נפק"מ טובא דאין מכשירין דאם היו מכשירין היו מונין בו ראשון ושני. תוס' שנץ. ה. ואע"פ שבאותה שעה היתה בהבמה חיה ולא היתה ראויה להכשר, הואיל ועדיין אותה משקה שקיבל בעודו מחובר הוא טופח עליה ראוין אותה שהוכשרה במים מחוברין. מ' הר"ן.

קכח א מיי' פ"ח מהל' מאכ"א הלכה ג:
קכט ב ג מיי' פ"י מהל' טומאת אוכלין הלכה י"ח:
קל ד מיי' פי"ח מהל' מאכ"א הל"ב:

נשאלין עליה אפילו בכלי המונח על גבי קרקע כדבר שיש בו דעת לישאל והבשר טמא האי בשר דאיתכשר במאי אי נימא דאיתכשר בדם והא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שנאמר לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר ושאינו נשפך כמים אינו מכשיר ואלא דאיתכשר במשקי בית מטבחיא והא א"ר יוסי בר' חנינא משקי בית מטבחיא לא דיין שהן דבן אלא שאין מכשירין ואלא דאיתכשר בחיבת הקודש אימור דמהניא ליה חיבת הקודש לאיפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני נמי תיפשוט דבעי ריש לקיש צריד של מנחות מונין בו ראשון ושני או לא אמר רב יהודה אמר שמואל כגון שהיתה פרה של זבחי שלמים והעבירה בנהר ושחטה ועדיין משקה טופח עליה נמצאת בפרש הכל טהור וניהדר פרש וניטמייה לבשר אמר רב אדא בר אהבה בפרש עבה רב אשי אמר אפי' תימא בפרש רכה משום דהוי משקה סרוח תני תנא קמיה דרב ששת שרץ מטמא את המשקין ומשקין מטמאין את הכלי וכלי מטמא את האוכלין והאוכלין מטמאין את המשקין ולמדנו שלש טומאות בשרץ הני ארבעה הן גוז משקין דרישא אדרבה גוז משקין דסיפא לא אשכחן תנא דאמר משקין מטמאין כלי אלא רבי יהודה והדר ביה וסימניך נזייתא תנן התם שרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שניה מפני שהתנור תחלה אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא וניחזי להאי תנור כמאן דמלי טומאה דמי ותיהוי האי פת ראשונה אמר ליה לא סלקא דעתך דתניא יכול יהו כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס